

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Sendt pr. e-mail til sbpe@sum.dk

Den 13. januar 2010
Ref.
D.nr.2009/01094-005

Høringssvar til høring over udkast til forslag om lov om ændring af psykiatriloven

Det Centrale Handicapråd takker for modtagelsen af ovennævnte høring. Det Centrale Handicapråd har følgende bemærkninger:

Det Centrale Handicapråd anerkender, at der findes mennesker med svær og langvarig psykisk sygdom, som i dag ikke får en behandling eller støtte, der kan afhjælpe deres meget vanskelige situation, og som derfor bl.a. tvangsindlægges gentagne gange.

Ikke desto mindre bør det nøje overvejes, hvorvidt nye tvangsbeføjelser er den rigtige vej at gå. Brug af tvang er udtryk for et voldsomt indgreb i den enkeltes frihed og selvbestemmelsesret, hvorfor det er helt afgørende, at brugen af tvang altid er sidste udvej og således kun anvendes, når alle andre muligheder er udtømte.

Flere ting tyder på, at dette ikke nødvendigvis er tilfældet, sådan som psykiatrien fungerer i dag. I bemærkningerne til lovforslaget er det således beskrevet, at udskrivningsaftaler og koordinationsplaner ikke anvendes i tilstrækkeligt omfang, selvom erfaring viser, at aktiv brug af sådanne kan bidrage til kontinuitet i behandlingsforløb. Endvidere synes implementeringen af den positive viden fra Det Nationale Gennembrudsprojekt om tvang i psykiatrien - hvor bl.a. antallet af tvangsmedicineringer faldt markant - stadig at lade vente på sig.

Hertil kommer, at der findes positive udenlandske erfaringer, som ikke har været forsøgt i Danmark. Eksempelvis har mennesker med omfattende og langvarig psykisk sygdom i Sverige gennem en årrække haft mulighed for at få støtte i form af et personligt ombud. Det personlige ombud arbejder udelukkende på foranledning af den person, som de skal støtte, og skal bl.a. støtte personen i at leve et selvstændigt liv og give støtte til, at personen får øget

mulighed for at påvirke egen livssituation. Der er således tale om en ordning, der kan være med til at underbygge den enkeltes tillid til systemet og som understøtter den enkeltes egne og frie valg. Kvaliteter, som står i kontrast til tvungen opfølgning, der i udgangspunktet må antages at anfægte individets tillid til systemet. Man kan læse mere om ordningen med personligt ombud på <http://www.personligtombud.se/>.

Det Centrale Handicapråd finder således, at der eksisterer redskaber, som kan forebygge anvendelsen af tvang, men som ikke i tilstrækkeligt omfang er blevet implementeret eller slet ikke har været afprøvet. Det fremgår af lovforslaget, at brug af udskrivningsaftale eller koordinationsplan skal være forsøgt, inden tvungen opfølgning kan finde anvendelse. Sådanne forebyggende tiltag må betragtes som absolut nødvendige, ligesom det er nødvendigt, at der er tilstrækkelig kvalitet i brugen af de forebyggende tiltag. Det er afgørende, at redskaber til forebyggelse af tvang er indarbejdet i hele systemet, så færrest mulige ender i en situation, hvor der anvendes tvang.

Endvidere ser Det Centrale Handicapråd en fare for, at implementeringen af tvungen opfølgning efter udskrivning vil udfordre den tillid til systemet, som må betragtes som afgørende for, at mennesker med psykisk sygdom ønsker at modtage behandling. Det Centrale Handicapråd finder det med andre ord bekymrende, hvis nogle af de mennesker, som har allermest brug for systemet, mister tilliden til det.

FN's konvention om rettigheder for personer med handicap

Med ratificeringen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap i 2009 skal Danmark sikre, at dansk lovgivning lever op til konventionens bestemmelser. At konventionssikre lovgivningen har særlig relevans i forbindelse med lovforslag med så direkte betydning for mennesker med funktionsnedsættelse som eksempelvis en ændring af psykiatriloven. Det Centrale Handicapråd mener derfor, at der i lovforslaget skal tages eksplicit stilling til konventionens betydning.

I den forbindelse bør der eksplicit tages stilling til konventionens artikel 14, hvoraf det fremgår, at

”Deltagerstaterne skal sikre, at personer med handicap på lige fod med andre ikke ulovligt eller vilkårligt berøves deres frihed, og at en hver frihedsberøvelse følger lovens forskrifter, samt at eksistensen af et handicap i intet tilfælde kan berettige frihedsberøvelse.”

FN's højkommissær for menneskerettigheder har i sin fortolkning af artikel 14 fremhævet, at

”...unlawful detention encompasses situations where the deprivation of liberty is grounded in the combination between a mental or intellectual disability and other elements such as dangerousness, or care and treatment.”

(Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and Reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General side 15. Rapporten kan findes på <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/10session/A.HRC.10.48.pdf>).

Højkommissærens fortolkning af konventionen må betragtes som central, hvorfor Det Centrale Handicapråd vil opfordre til, at der tages stilling til denne.

Med venlig hilsen

Det Centrale Handicapråd
Signe Stensgaard